

Szegény Misi álma.

Karácsonyi mesejáték.

Szereplők:

Anya
Misi
Laci
Pali
Angyalok
Krampusz
Gonosz Ferkó

(Szín: Szegényesen berendezett szoba; a bal hátsó sarokban karácsonyfa, amelyen már egészen csonkig égtek a gyertyák. Középpütt az asztalon petróleumlámpa, félig lecsavarva, a szemközti levő falon fekete feszület. A jobb oldali fal mellett ágy, amelyen szegény Miska fekszik, nagyon álmosan hallgatja özvegy édesanyja meséjét, aki az ágy szélén ül. A díszletek olyanok legyenek, hogy hamar el lehessen tüntetni őket, a képváltozás miatt. Idő: késő este.)

Anya (a mesét folytatva): ... Akkor aztán magához hívatta az öreg király és ezt mondta neki. Na te kedves mesebeli herceg, látom, hogy nagy hős vagy te és amellelt igazságos is, mert szeretted a szegényeket, megsegítet az özvegyeket és az árvákat. Te nem olyan vagy, mint a gőgös Marci, aki csak a maga javát nézi, mással nem törődik. Te megmentetted az én fiamat a haláltól, ezért most neked adom fele országomat, meg a királykisasszonyt. Én már öreg vagyok ugys, kormányozz te helyettem, tudom nem válik ez országom kárára. Légy boldog és tedd boldoggá az országomat is. — Ezt mondta az öreg mesebeli király a szegény mesebeli hercegnek.

Misi: Jaj de szép, édesanyám! S hát a kis herceg erre mit válaszolt?

Anya: Hallgasd csak tovább! Mikor az öreg király befejezte szavait, a rongyosruhájú mesebeli herceg így válaszolt a király beszédére: Látom és köszönöm a te jószágodat, oh király, de azt én el nem fogadhatom, mert én nem lehetek egy ország királya. Mert tudd meg, én az egész világ királyának egyszülött fia vagyok és minden királyok az én szolgálaim, akik fölött én ítélkezem. Maradj meg azért te királyi trónodon, amíg a kis herceg megnövekszik, hogy aztán teutánad ő uralkodhasson, a királykisasszonyt pedig add férjhez a szomszéd királyfihoz és boldogan éljétek, amíg meg nem haltok!

Misi: Nahát! Hát a kis Jézuska volt a mesebeli herceg?

Anya: Bizony fiam, hallgasd csak! Amíg beszélt a mesebeli herceg, az öreg király látja ám, hogy foszlik le a ruha a herceg testéről és egyszer csak maga előtt látja Krisztus Urunk szomorú

testét, őt szent sebével és töviskoszorúval a homlokán. Az öreg király erre csak leborul ám az Ur szent színe elé és csókolgatni kezdi azokat a szent sebeket s könyörögni kezd hozzá, hogy bocsássa meg az Ur, amért nem ismerte meg mindjárt benne Isten egyszülött Fiát. És egyszerre végtelen örömet és végtelen szomorúságot is érzett, úgyhogy sirt-nevetett különös boldogságában. Az Ur Jézus Krisztus pedig mosolyogva megsimogatta a jó öreg király ősz fűrteit s azután angyalok éneke mellett fölemelkedett a földről és nagy fényességgel az égbe szállt, Atyja mennyei birodalmába. Az ősz király palotája pedig ettől kezdve olyan, de olyan földöntúli fényességben úszott, hogy aki bűnös ember oda betette a lábát, menten megvakult a nagy fényességtől.

Misi: Ó, de gyönyörű! De édesanyám! De mi lett gőgös Marc-i sorsa?

Anya: Gőgös Marcit bizony nagyon megbüntette a Jézuska! Amért nem segített a szegényeken, ő is szegénnyé lett nemsokára, amért nem gyámolította a nyomorékokat, ő is nyomorékká lett nemsokára, amért szívtelen volt az árvákkal szemben, ő is árvává lett nemsokára, amért elkergette Isten kéregetőit, ő is köldüssá lett nemsokára s aztán a saját bőrén tapasztalhatta mindazokat a földi nyomorúságokat, amelyekről a gazdag és gőgös emberek olyan könnyen és szívesen megfélekeznek. Ez lett a sorsa gőgös Marcinak, édes fiam, minden emberek elrettentésére és tanulságára. — Eddig tartott az igaz mese, hanem most az alvás következik ám, Misi fiam. Aludj hát és álmodj szépeket a mesebeli hercegről, a kis Jézusról. (Betakargatja, megcsókolja és fölkel az ágy széléről.)

Misi: Édesanyám, én is olyan jó akarok lenni, mint a mesebeli herceg! Én is szeretni akarom szegény testvéreimet, hiszen én is szegény és árva vagyok és édesanyám is özvegyasszony, aki keserves munkával keresi meg a mindennapra valót és nem pihen akkor sem, amikor mások szórakoznak.

Anya: Bizony kisfiam, benned van énnekem minden reménységem. Hanem most imádkozzunk és aludjunk, hogy reggel frissen ébredhessünk Szent karácsony ünnepére.

Mindketten:

Lecsukodik már a szemem,
Drága Krisztus légy énvelem.
Kerülj körül őrző angyal,
Altatgass el Szűz Mária,
Mosolyogj rám kicsi Jézus,
Isten egyszülött szent Fia, Amen.

Anya (letérdel a Feszület elé és hang nélkül imádkozik, csak a szája mozgása látszik).

Misi (ásítva): Jó éjszakát, édesanyám!

Anya (befejezve az imát, keresztet vet és föláll): Neked is

jőéjszakát kisfiam és álmodj szépeket. (Elfújja a lámpát, odamegy az ágyhoz, megegyeszer betakarja Misit és megcsókolja, aztán kimegy. A szín teljesen elsötétül.)

II. JELENET

Hang (rövid szünet után, kívülről, a teljes sötétségbe belehasít, kétségbeesetten): Segítség! Segítség! Segítség! Gonosz Ferkó belelőkött a szakadékba! Segítség! Segítség!

Misi (fölríad): Mintha hangot hallott volna! Oly szépet álmodtam és valami mintha beleszólt volna az álmomba! Vagy talán még most is álmodom? Dehát akkor hol van a mesebeli herceg?...

Hang: Segítség! Segítség!

Misi: Jézusom! Hiszen ez Pöttöm Pali hangja! (Föül, az álmat dörgöli ki szeméből.)

Jámbor Laci (futva érkezik az ablakhoz, amely most halványan kivilágosodik s Laci bedugja rajta a fejét): Misi, Misi, ébren vagy?

Misi: Te vagy az Laci? Ébren, most ébredtem föl. Mintha Pöttöm Pali segélykérő hangját hallottam volna! Csak nem történt vele valami?

Laci: De bizony, nagy baj történt vele! Az erdőre mentünk ki fáért, hogy szent karácsony estén legyen mivel befűtenünk. Csak hullott gallyakat akartunk gyűjteni, de az uraság fia, a Gonosz Ferkó meglátott bennünket és kergetni kezdett. Palit elérte és belelőkte a szakadékba. Én is csak alig tudtam elszaladni előle!

Misi: Ó, a gonosz lélek!

Hang: Segítség! Segítség!

Misi (kiugrik az ágyból, öltözködni kezd): Jaj, siessünk, mert még ottveszik szegény! Hanem tudom megbüntetni a Jézuska azt a Gonosz Ferkót! Hanem büntessen is, megérdemli a kemény szívéért! (Már felöltözött, az ablakhoz közeledik, de valami még eszébejut. (Visszafordul.) Azám, kötelet is kell vinnünk magunkkal, hogy felhúzhassuk a szakadékból. Milyen szerencse, hogy nem zúzta halálra magát szegény! (Az asztalfiókból kötelet vesz elő, kimászik az ablakon és Lacival együtt elmennek. A szoba üres és sötét, csak az ablak-keret van kivilágítva.)

Hang: Segítség! Segítség! A Gonosz Ferkó belelőkött a szakadékba! Segítség!... (Ezután csönd, szünet.)

III. JELENET.

Angyalok (a »Mennyből az angyal«-t zümmögik, szöveg nélkül. Odagyülekeznek az ablak alá.)

I. Angyal: Ez az, ez a ház az! Itt lakik a Szegény Misi, akihez küldött bennünket az Égi Gyermek.

II. Angyal: Ez a ház az, menjünk be, hogy lerakhassuk az ajándékokat Szegény Misi számára!

Mind: Gyerünk, még mielőtt ismét visszajönne! (Egyenként bemásznak az ablakon. Csomag van a kezükben; egyébként szárnyasak, fehér ruhásak. Mikor bent van a mind, körülnéznek a szobában, mindent megnéznék közelről.)

III. Angyal: Nézzétek, milyen nagy itt a szegénység!

IV. Angyal: Milyen kevés dísz van a karácsonyfán!

V. Angyal: Milyen kevés ajándékot kapott szegény Misi!

VI. Angyal: Pedig ő a legjobb fiú a faluban!

VII. Angyal: Nézzétek, milyen kopott itt minden! Törött az asztal lába is, a szék lába is!

II. Angyal: Milyen kopott az ágynemű!

III. Angyal: De milyen tiszta!

IV. Angyal: Szegények és mégis segítenek a náluk szegényekben!

V. Angyal: A szerencsétlen sohase kopog náluk hiába!

VI. Angyal: Most is, azért nincs az ágyában, mert egy szegény kisfiún segít, akit egy gonosz a szakadékba taszított!

VII. Angyal: Azért is küldött most bennünket az Urjézus, hogy jutalmazzuk meg a jóságáért!

I. Angyal: Szedjük hát elő ajándékainkat! Én új ruhát hoztam neki, mert a régi már annyira foszlott, hogy édesanyja, a szegény özvegyasszony megfoltozni is alig tudja. (Ruhát vesző elő és a szék támlájára teríti szépen.)

II. Angyal: Én cipőt hoztam neki és harisnyát, mert a régimár egészen elnyűtte, úgyhogy szinte mezítláb jár a hideg havon. (Cipőt és harisnyát vesz elő és elhelyezi a szék mellett.)

III. Angyal: Én ingeket és más fehérneműt hoztam neki, mert amiye van, már egészen szétment a sok mosásban. Tudom, örül neki majd, szegénykém! (A ruha fölé elhelyezi az ingeket is.)

IV. Angyal: Én ennivalót hoztam neki, sok jó falatot, hogy kárpótoljam a rengeteg éhezésért. Hadd egyen valami jó, tápláló edelt, legalább most, karácsony szent estéjén! (Az asztalra helyezi.)

V. Angyal: Én játékokat hoztam neki. Mert nemcsak a gazdag gyerekeknek kell a játék, hanem a szegényeknek is. Oh, én tudom, hogy ennek örül majd a legjobban! A rúdlinak, az építőköveknek, a szép piros labdának! De én még könyveket is hoztam neki. Mert Szegény Misi a legjobb tanuló az iskolában, de édesanyja nem tud neki könyveket venni s tudom, majd meghal a szép könyvekért! (Sorra mind kirakja az asztalra.)

VI. Angyal: Én az édesanyjának hoztam mindenféle ruhákat, mert ő is egészen lerongyolódott szegény a sok munkában! S neki mindig első gondja a fia és csak azután, akkor is ritkán kerül sor arra, hogy magának is vegyen valamit. (Elhelyezi a csomagot.)

VII. Angyal: Én háztartási eszközöket hoztam a szegény édesanyjának. Edényeket és mindent, amire a háztartásnak szükség-

sége lehet, de nem tudja megszerezni abból a kevés pénzből, amit mosással szerez.

I. Angyal: Így! Most, hogy híven elvégeztük, amit ránk bízott a Jézuska, siessünk vissza a mennyországba, még mielőtt visszaérkezik Miska. Hanem előbb takarjuk le az ajándékokat, hogy annál nagyobb legyen a meglepetés, mikor fölfedezik őket. (Letakarja az ajándékokat.)

Mind: (miközben egyenkint mennek ki az ablakon):

Amit küldött a Jézuska,
Élvezd egészséggel Miska!
Légy tovább is jótanuló,
Mások baján is búsuló.
Mert aki nem rossz és lusta,
Segíti azt a Jézuska!

(A »Mennyből az angyal«-t zümmögve, ahogy jöttek, elmennek. Csönd, szünet.)

IV. JELENET.

Hangok (kintről. Laci és Miska hozzák Palit): Vigyázz, Laci, jól fogd, nehogy elejtsük szegényt . . . Jaj, a térdem! . . . Na ne félj, mindjárt otthon leszünk . . . Így ni, már itt is vagyunk! (Megjelennek az ablak előtt, Laci bemászik, Miska besegíti Palit, aztán ő is bemászik az ablakon.)

Miska (lefektetik Palit az ágyra): Na, hála Istennek, nem történt semmi nagyobb bajod. Az a szerencséd, hogy a szakadéokban vastagen volt fölhalmozodva a hó és így puhára estél. Különben halálra zúztad volna magad! Hanem most meséld el, hogy történt!

Pali (még mindig nyögve és térdét tapogatva): Ugy történt, hogy édesanyám kiküldött az erdőre, hullott-gallyért, — hiszen tudod, milyen szegények vagyunk, hogy ne kelljen karácsony szent estéjén is fagyoskodva várnunk a kis Jézust. Lacival ketten ki is mentünk és hozzá is láttunk a gally-gyűjtéshez . . .

Laci: Amikor egyszercsak megjelent a Gonosz Ferkó, az uraság fia és gonoszul ráknemordul: Hát ti mit kerestek itt a más erdőjében? Ha fa köll, menjete a ti erdőtökbe, ha meg nincs erdőtök, fagyoskodjatok! Vagy nem bánom én, akármit csináltok, csak innen takarodjatok! És ocsmány szavakkal szidni kezdték bennünket.

Pali (szavába vág): Erre mi kértük őt, hogy ne legyen olyan lelketlen, hogy a szent estén elkerget bennünket, mikor otthon fagyoskodunk, engedjen legalább egy kevés gallyat gyűjteni, hiszen abból neki nem lesz semmi kára. Az a gally úgyis kárba veszett volna különben.

Laci: Erre lett aztán még csak dühös! Mint a furia, úgy esett nekünk és kergetni kezdett. Én elszaladtam . . .

Pali: Én is elszaladtam, de a szakadék szélén utolért és megvert és szitkozódva letaszított a szakadékba.

Misi: Oh, a gonosz, hogy nem fél a Jézuskától!

Gonosz Ferkó (nagy kamasz, kaján arccal, megjelenik az ablakban): De mennyire nem félek a te Jézuskádtól, te mulya! A Jézuska csak a koldusok száján forog mindig! Mi gazdagok, nem szorultunk rá! De nem ám!

Misi: Elhallgass, te pimasz!

Ferkó: Mit merészelsz, te koldus! Még te mered kinyitni a szádat? Hiszen ha bemegyek, mind a hármatokat összetörlek! És csak egy szavamba kerül, édesapám mind a hármatokat kitesz a koldus putritokból és aztán mehettek! Le is út, fel is út!

Laci: Ugyan ne mondd, azt hiszed, megijedünk?

Pali: Még azért is kikapsz édesapádtól, amiért engem lelőktél a szakadékba!

Misi: Te szégyentelen! Szent karácsony estéjén így beszélni!

Ferkó: Nem hallgattok el azonnal?

Laci, Pali, Misi: De nem ám!

Ferkó: Ugy? No megálljatok! (Bemászik az ablakon s csak most látszik, hogy olyan erős, hogy könnyen elbánhatna mind a három ellenfelével, akik most megriadtan próbálnak menekülni előle. Pali sántikál.) No, most mulassátok meg, mekkora legények vagytok!

Misi: Takarodj haza, mert szólok édesanyámnak!

Ferkó (megvetően): Az édesanyádnak? He! Azt hiszed megijedelek?

Misi: Tiszteességesen beszélj az édesanyámról, hallod-e? Nem bántott az léged sohasem!

Ferkó: Vigyázz, mert elraklak! (Farkasszemét néznek egymással.)

Misi: Na lássuk, hogy mersz-e? (Összeakaszkodnak és dula-
kodni kezdenek.)

Laci, Pali (Misi segítségére akarnak sietni, amikor kintről):

Krampusz hangja (kisértetiesen): Hol van az a vásottszívű Gonosz Ferkó? Hé, emberek, nem láttátok erre csatangolni? Én vagyok a Krampusz, adjátok elő Gonosz Ferkót, hadd leckéztetem meg egy küssé ökelmét! Gonosz Ferkó, Gonosz Ferkó! Gyere elő, ha mersz!

(Az első behallatszó szóra abbamarad a dulakodás és mind a négyen szoborrá dermednek, rémülten néznek egymásra.)

Mind (gyerekes megdöbbenéssel): Jaj, a krampusz!

Ferkó: (vacogó foggal): Én ne...em fé...é...lek!

Laci: Nem félsz? Hát akkor szóljunk csak ki a Krampusznak, hogy jöjjön ide érted! (Indul az ablak felé)

Ferkó (rémülten megragadja Lacit): Ne, ne!... Lacikám, ne szólj!... Inkább megígérem, hogy nem bántalak többet benneteket!...

Krampusz hangja (már közelebből): Gonosz Ferkó! Hej, Gonosz Ferkó, gyere elő! Ugyis megtalállak, ha a föld alá bujlsz is!

Ferkó (rémülten az ágy alá bújik): Ne... áruljátok el...

Nektek adom a vizipuskámat... Ugy-e nem árultok el?... Az új futballabdámat is nektek adom, csak ne áruljátok el!... (Az ágy alól könyörög és látszik, hogy reszket.) Jézuskám, csak ez egyszer segíts!

Misi: Nem kell a vizipuskád, sem a futballabdát, te gyáva! Ugy-e most nem mersz kiállni?

Krampusz (megjelenik az ablak előtt, Ferkó hirtelen berántja fejét is az ágy alá): Szervusztok, Misi, Laci, Pali! Ne ijedjetek meg, nem értetek jöttem, hanem azért a rossz Gonosz Ferkóért! Nem láttátok valahol?

Misi (a többiek szóhoz sem jutnak az ijedtségtől): Krampusz bácsi kérem, ne tessék bántani őt. Megígérte, hogy megjavul...

Krampusz: Hogyisne! Ismerem én már a gonosz csontot! Sokszor megígérte, de még egyszer sem tartotta be a szavát! Adjátok csak elő, tudom, hogy itt bujt el valahol!

Ferkó: Mocorog az ágy alatt és hallható lesz a fogvacogása.

Krampusz: Ehe! Látom már! Ott mocorog az ágy alatt, a gyáva semmirekelője! (Bemászik az ablakon, láthatóvá lesz egész alakja, amely olyan, ahogy ábrázolni szokták.) Gyere csak elő fiacskám, gyere csak!

Misi, Pali, Laci: Ne tessék bántani, megjavul...

Krampusz: Látod, akik ellen legtöbbet vétettél, azok védenek most! Nem szégyenled magad? Gyerünk, gyerünk! (Ráncigálja kifelé az ágy alól.)

Ferkó: Jaj, Krampusz bácsi, kegyelem! Soha nem teszek többet ilyent! Kegyelem, kegyelem! (Jajgatva előkecmerereg az ágy alól.)

Krampusz: Gyere csak, te híres legény, majd meglátjuk, meddig leszel olyan nagyon nagyszáju! Majd meglátjuk, hajigálsz-e le még ártatlan szegény gyerekeket a szakadékba! Majd meglátjuk, segít-e rajtad az a teméntelen nagy gazdagságod, amellyel most olyan nagyon büszkélkedel! Majd meglátjuk, kinek lesz: fel is út, le is út! (Megfogja a gallérját és vonszolni kezdi el az ablaktól.) Gyerünk, gyerünk, Gonosz Ferkó! (Elviszi.)

Laci: Na ennek most jól ellátja a Krampusz a baját!

Pali: Jaj, én úgy megijedtem!

Misi: Én is légy nyugodt, de nekünk nincs a krampusztól félni valónk! Mi nem tettünk semmi rosszat!

Pali: De nézd csak, mi van ott az asztalon, az alatt a takaró alatt?

Laci: És nézd, ott a széken?

Misi: Nahát! Még az előbb nem volt itt semmi! Fogalmam sincs, mi lehet!

Pali: Nézzük meg!

Misi (odamegy és felemeli a takarókat): Jézusom! Nézzétek, mi minden van itt! Ki hozhatta ezeket? (Laci, Pali odaszaladnak.) Nézzétek, de hiszen ez csuda! Csak a Jézuska, vagy az angyalok hozhatták!

Laci: Nézd, mi van ezen a cédulán!

Misi: Hadd lám! (Olvassa.) Szegény Misinek és édesanyjának küldi a Jézuska.

Laci: A Jézuska küldte! Persze, hiszen te vagy a legjobb tanuló és mindenki szeret téged! De gyérünk haza, talán nekünk is küldött a Jézuska!

Misi: Ha nem küldött, akkor én odaadom az enyémnek egy részét nektek! Akár most mindjárt eloszthatjuk!

I. Angyal: Megállj, Misi, ne oszd te el azt, amit neked küldött a Jézuska. Lacinak és Palinak is küldött Ő, mert ők is jó gyerekek és megérdemelték. Csak el ne feledjétek, hogy mindig jónak kell maradnotok, szeretni kell egymást, segíteni a szegényen, az elhagyotton, akkor rajtatok is segít mindig a Jézuska! (Eltűnik.)

Mind: Angyalka! A Jézuska küldte! Dicsértessék az Ő szent neve!

Laci: Hallottátok? Nekem is küldött ajándékot a Jézuska!

Pali: És nekem is!

Misi: Gyérünk, nézzük meg!

Mind: Gyérünk! Gyérünk! (Kimásznak az ablakon. A szoba ismét üres, csend, szünet.)

V. JELENET.

(A szoba lassan kivilágosodik, reggel van. Misi az ágyban alszik.)

Anya: Miska, Miska, reggel van!

Misi (álmosan fölriad): Édesanyám!... Hol vagyok?... Hol van az anyyalka?... Jaj, talán csak álmodtam mindent? (Megpillantja az ajándékokat.) Nem, mégse! Nézd, Anya, mégsem álmodtam! Nézd, mit küldött nekem a Jézuska!

Anya: Uram, Isten, ez csakugyan nem álom!

Laci, Pali (berohannak): Misi, Misi, nekünk is küldött a Jézuska ajándékokat! Nem álmodtunk az éjjel!

Anya (letérdel a feszület elé): Nagy csodát tett velünk az Isten, megmutatta, hogy a szegény ügye, aki őbenne bíz, nincs soha elveszve! Jegyezzétek ezt meg és most énekeljünk hozzá, hogy a jövőben is legyen mindig velünk az ő szent lelke.

Mennyből az angyal...

FÜGGÖNY.